

Den smalle bog

Digitalt kulturtidsskrift. Redigeret af Jakob Brønnum. 3. årgang. ISSN: 2446-0079

Hvem er det, der skriver?

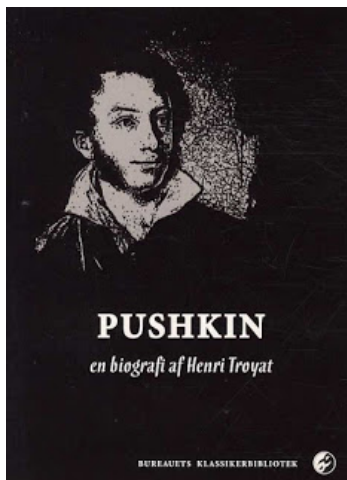
Forfattere i Den smalle bog

Læs Den smalle bog fast

Kontakt og kolofon

Der må simpelthen meget plads til

Pushkin - en biografi af Henri Troyat 880 sider, kr 300 2. udgave 2017 Det poetiske Bureaus Klassikerbibliotek Af Jes Nysten Ru...

Find rundt i Den smalle bog

Midt på siden står det seneste indlæg. Øverst i højrespalten og øverst i venstrespalten står de foregående indlæg. Længere nede i højrespalten kan man læse tidsskriftet kronologisk og man kan klikke sig ind på tidsskriftets forskellige stofgrupper. Længere ned i venstrespalten er nogle af de mest læste, tidligere indlæg fremhævet. Længere nede er forskellige relevante links. Øverst på siden kan man se, hvem der skriver på Den smalle bog og hvem der skriver om.

Flere indlæg fra Den smalle bog

-

LYKKE-PER Lykke-Per som tidsbillede af Danmark Klassikerlæsning. Henrik Pontoppidan: "Lykke-Per", 1904/05. Bille August kommer i disse dage med en TV-serie og biografilm, der er b...
-

En klagesang, en protest Peter-Clement Woetmann: "Bag bakkerne, kysten. En klagesang", Kronstork 2017, 64 sider, 129 kr. Af Egil Hvid-Olsen Et enkeltstående...
-

Der må simpelthen meget plads til Pushkin - en biografi af Henri Troyat 880 sider, kr 300 2. udgave 2017 Det poetiske Bureaus Klassikerbibliotek Af Jes Nysten Ru...

tirsdag den 18. september 2018

Når hjemlandet er fjendeland

Der var engang en Berlinmur og et totalitært regime. Men hvordan flygtede man fra Øst-Berlin? Hvem hjalp og hvordan gik det til?

Jesper Clemmensen:

"Skyggemand. Flugthjælper i den kolde krigs Berlin" Gyldendal 2017, 367 sider, 299,95 kr.

Af Egil Hvid-Olsen

For nogle år siden var jeg med til at arrangere en række debatarrangementer i den lokale biograf. En af aftenerne viste vi den tyske spillefilm "Barbara" (2012), der skildrer forholdene i DDR. Vi ville gerne have inviteret en tidligere østtysker, der i sin tid var flygtet fra Folkerepublikken, til at holde et oplæg efter filmforevisningen, men vi kendte ikke nogen.

Til gengæld kendte jeg til en herboende tidligere østtysk fagforeningsmand, der havde været tro tilhænger af regimet. Han græd, da muren faldt. Sandsynligheden for, at kapitalismens svøbe ville lægge sig ødelæggende over det land, han var overbevist om var et mønsterdemokrati, skræmte ham. Først da han og familien vovede sig på en biltur over grænsen, gik det op for dem, i hvor høj grad de var blevet snydt af propaganda og deres egen godtroenhed. Med ét indså han, at de havde levet på en løgn, og at det havde haft alvorlige konsekvenser for adskillige mennesker. Dette fortalte han om i et halvtimes oplæg efter filmen. Ved den efterfølgende debat viste det sig, at der var en tidligere DDR-borger til stede. Han havde på et tidspunkt haft held til at flygte, men vreden over den statsdrevne undertrykkelse og den frygt, overvågningssamfundet havde plantet i ham, prægede ham stadig. Hidsigt anklagede han oplægsholderen for at lyve.

Jeg er ikke i tvivl om, at oplægsholderen talte sandt. Han lagde beklagende og skamfuldt sin egen naivitet til skue, hvilket han jo kunne have ladet være med, hvis ikke hans behov for at advare mod godtroenhed havde drevet ham til det. Men samtidig var den fremmødtes reaktion fuldt ud forståelig, når man tænker på, hvad DDRs styre bød sine indbyggere. Man havde opbygget et system, der byggede på mistillid. Ville man eksempelvis have en uddannelse, skulle man som minimum vise styret sin politiske støtte og helst også indgå i det kolossale netværk af meddelere, hvis informationer endte i Stasi. Bakkede man ikke op om systemet, blev man chikaneret ved at blive forment adgang

Saint-John Perse begejstringstogt gennem verden

DE SMALLE BØGER - Klik og se mere

▼ 2018 (31)

▼ september (3)

Når hjemlandet er fjendeland

Saint-John Perse
begejstringstogt
gennem verden

Der må simpelthen meget plads til

► august (3)

► juli (5)

► juni (4)

► maj (4)

► april (3)

► marts (3)

► februar (3)

► januar (3)

► 2017 (36)

► 2016 (34)

Stofgrupperne i Den smalle bog (NB: Denne søgemåde tæller endnu ikke alle bidrag)

antologi (1)

boganmeldelse

(37) digtsamling (12)

essay (2) eventyr (1) fabler (1)

faglitteratur (5)

klassikerlæsning (7) kunstbog (1)

lyrik (2) noveller (3) prosatekster (2)

roman (7)

Slå op i Den smalle bog

Få en mail, når Den smalle bog udkommer

Litteraturen, bevægelsen, teksten

- Floret
- Hver mandag
- Hybenblod (Linda Nørgaards blog)
- Knud Steffen (Nielsens blog)
- Slagtryk

Nettidsskrifter: Litteratur - Artikler og kritik

- Kornkammer
- Lithub
- Litteraturnu
- Modspor

Nettidsskrifter: Kulturmagasiner og det, der ligner

- Atlas Magasin
- Ikaros
- Kunsten nu
- Vink København

til det ønskede studie, ligesom man kunne blive åbenlyst overvåget - blot for at øge den frygt, der allerede sad i én.

Flugthjælperen

Ikke så få flugtforsøg blev forpurret i kraft af dette meddelersystem, for selv gode naboer og nære venner kunne det være farligt at fortælle for meget. Den velbegrundede paranoia, som

overvågningssamfundet plantede i indbyggerne, mindes man løbende om under læsningen af Jesper Clemmensens "Skyggemand".

Bogen tager udgangspunkt i Dietrich Rohrbecks oplevelser. Han og familien følges fra deres flugt fra den røde hær ved 2. verdenskrigs afslutning. Videre fortælles der om delingen af Tyskland. Familien endte i allieret territorium, men grundet storpolitik blev deres nye hjem indlemmet i Østtyskland. Lidt efter lidt fik de enkelte familiemedlemmer nok og flygtede til Forbundsrepublikken. Og dog var ikke alle lige parate til det, hvilket førte en familietragedie med sig.

Sideløbende med sine ingeniørstudier blev Dietrich Rohrbeck flugthjælper. Clemmensen gennemgår detaljeret de metoder, der blev gjort brug af; metoder, der ofte måtte revideres eller helt opgives, hvorefter nye måtte udtænkes og afprøves; altid med betydelig risiko for de involverede.

Selvom Rohrbeck er den person, bogen er centreret omkring, gennemgår Clemmensen også den almene udvikling i flugthjælpens historie. Således beskrives den udbredte praksis med flugttunneller fra Øst- til Vestberlin grundigt. Ikke så få gange endte det møjsommelige arbejde i fiasko og nogle gange også dødsfald.

Efterretningstjenesternes rolle i det farlige arbejde efterforskes også løbende gennem bogen, ligesom der redegøres for de skiftende politiske vinde, der til sidst førte til, at flugthjælperne mistede støtte i Vestberlin og blev anset for griske forbrydere; en forestilling, der blev manet i jorden, da 15 tidligere flugthjælpere i 2012 blev tildelt den fornemme orden Bundesverdienstkreuz.

Nøgternt og dramatisk

Clemmensen skriver nøgternt og præcist om flugthjælpernes farefulde og komplicerede arbejde samt om de risici flygtningene løb ved at vende deres fædreland ryggen. På den måde opretholder bogen en høj grad af troværdighed. Her er der ikke tale om underholdning, men om dokumentation af et barskt og lærerigt stykke historie. Samtidig er det hele fortalt med sans for den dramatik, der selvsagt ligger i de enkelte hændelser. Som følge heraf bliver "Skyggemand" en afdæmpet og dog medrivende fortælling fra et land, der endte med at slide sig selv op indefra, fordi det roste sig af alle de kvaliteter, det netop ikke var i besiddelse af.

Den nu 82-årige Dietrich Rohrbeck fortalte først om sin fortid som flugthjælper, da han fyldte 75 år. Da Jesper Clemmensen, som tidligere har skrevet bogen "Flugtrute Østersøen", hørte om ham, tog han kontakt. Meget af det, forfatteren og journalisten gravede i, havde Rohrbeck glemt eller fortrængt, og det var ikke alt sammen lige rart at blive mindet om igen. Hvor udsat han var, afslører det faktum, at Rohrbeck var efterlyst i hele Østblokken. At rejse ind i Østtyskland med falsk pas vel vidende, at det tyranniske statsapparat kun ønskede at gøre livet surt for ham i et af de frygtede fængsler, må have krævet en markant mental fortrængning af den reelle fare. Ligeledes må de af aktionerne, der endte med flygtningenes arrestation, have tæret på den ansvarshavende flugthjælper. Men i kraft af Rohrbecks interesse i at fortælle sin vigtige historie om diktatur, trods og heltemod, og i kraft af Clemmensens arbejdsomhed, der blandt andet indebar krydstjek af oplysningerne, er der kommet en troværdig, læseværdig og tankevækkende bog ud af det.

Indsendt af [Anne Rye Andersson](#)

Etiketter: [faglitteratur](#)

Ingen kommentarer:

Send en kommentar

Kommenter som: Google-konto ▼

[Start](#)

[Ældre indlæg](#)

Abonner på: [Kommentarer til indlægget \(Atom\)](#)

Rejser tema. Leveret af [Blogger](#).